30.9.2025

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto, kirjallinen lausunto 1.10.2025

Asia: HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Pyydettynä lausuntona valtion talousarvioksi vuodelle 2026 Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- Korostamme metsien kasvun edistämisen tärkeyttä aktiivisella ja oikeaan aikaan toteutetulla metsänhoidolla. Terveet ja hyvin kasvavat metsät tarjoavat Suomelle merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia sekä ekologisia hyötyjä. Metsätalouden kannustejärjestelmän varojen riittävyydestä tulee huolehtia, jotta taimikot ja nuoret metsät hoidetaan ajallaan.

- METSO-ohjelmalla tulee varmistaa ensisijaisesti valtioneuvoston periaatepäätöksen (YM/2024/57) mukaisten vanhojen metsien kriteerien täyttävien kohteiden sekä luonnontilaisen metsän määritelmän mukaisten kohteiden suojelu.

- Lisärahoituksella toteutettava ennallistamista koskevan tutkimus- ja menetelmäkehityksen tulee olla linjassa kansallisen ennallistamissuunnitelman ohjausryhmän maaliskuussa 2025 hyväksyttyjen ennallistamissuunnitelman reunaehtojen kanssa.

Metsien elinvoimaisuuden ja kasvun vahvistaminen

Metsäteollisuus ry korostaa metsien kasvun edistämisen tärkeyttä aktiivisella ja oikeaan aikaan toteutetulla metsänhoidolla. Terveet ja hyvin kasvavat metsät tarjoavat Suomelle merkittäviä taloudellisia, sosiaalisia sekä ekologisia hyötyjä tehden Suomesta myös houkuttelevan toimintaympäristön vihreille investoinneille. Elinvoimaiset ja hyvin kasvavat metsät ovat menestyvän metsäteollisuuden toiminnan kulmakivi.

Metsätalouden kannustejärjestelmät ovat olleet isossa roolissa edistettäessä aktiivista ja oikeaan aikaan toteutettua metsänhoitoa. Kannustejärjestelmän varat eivät ole olleet viimevuosina riittäviä ja riskinä onkin, että taimikoita ja nuoria metsiä ei hoideta kuntoon ajallaan.

Metsäteollisuus ry näkee tärkeänä, että Metsäbiotalouden tiedepaneelille on varattu riittävä rahoitus (800 000 euroa). Talousarvioista uupuu kuitenkin tekstimuotoinen maininta, että metsäbiotalouspolitiikan suunnittelun ja päätöksenteon sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan suuntaamista tuetaan Metsäbiotalouden tiedepaneelin avulla.

Metsäteollisuus ry pitää erittäin kannatettavana metsätuhojen ennaltaehkäisyyn varattua 700 000 euroa. Kansallisen metsästrategian toimeenpanoon ja muihin kehittämishankkeisiin varatut rahat on syytä kohdistaa toimenpiteisiin, joilla aktivoidaan passiivisia metsänomistajia ja vauhditetaan kuolinpesien purkua. Lisäksi tulisi kannustaa toimenpiteisiin, joilla kannustetaan taimikoiden ja nuoren metsän hoitoon.

Ympäristön ja luonnonsuojelu

METSO-ohjelma

METSO-ohjelman jatkokausi vuosille 2026–2040 on ollut valmistelussa, ja ehdotus päätökseksi on lausunnolla 13.10. saakka. Ohjelman tavoitteena vuosille 2026–2030 on pysyvän suojelun lisääminen 40 000 hehtaarilla Etelä-Suomessa. Tämän kokonaisuuden kustannusarvio on yhteensä 300 miljoonaa euroa. Lisäksi tavoitteena on 10 000 hehtaarin suojelu Pohjois-Suomessa perustuen vanhojen metsien kriteerien mukaisten sekä luonnontilaisten metsien määritelmän mukaisten kohteiden suojeluun yksityismailla. Tämän kustannusarvio on 50 miljoonaa euroa.

METSO-ohjelman pysyvään suojeluun on budjetoitu vuodelle 2026 19 miljoonaa euroa ja siirtomääräraha 0,5 miljoonaa euroa eli yhteensä 19,5 miljoonaa euroa. Tavoitteet ovat ylimitoitettuja rahoitukseen nähden.

Rahoituksella tulee varmistaa ensisijaisesti valtioneuvoston periaatepäätöksen (YM/2024/57) mukaisten vanhojen metsien kriteerien täyttävien kohteiden sekä luonnontilaisten metsien määritelmän mukaisten metsien suojelu. Valtion tulee huolehtia, että kansalliset tavoitteet on suhteutettu käytettävissä olevaan rahoitukseen. Tämä pitää ottaa huomioon jatkossa erityisesti kansallisen ennallistamissuunnitelman tavoitteissa ja toimeenpanossa.

Luonnonarvomarkkinat

Talousarvioesityksessä todetaan, että hallitus edistää vapaaehtoisen ekologisen kompensaation ja luonnonarvomarkkinoiden käyttöönottoa. Jos luonnonarvomarkkinoita viedään osaksi lainsäädäntöä, tulee perusedellytyksenä olla lakitason vaatimus lieventämishierarkian toteuttamisesta. Toimijoilta tulee edellyttää

30.9.2025

lakiin perustuen ja todennetusti ensin omien haittojen välttämistä ja vähentämistä. Suomalaista luontopääomaa ei saa asettaa markkinoille, jossa luontohaitan aiheuttajat saavat kilpailuetua hankkimalla luontoarvoja Suomesta. Luonnonarvomarkkinassa myöskään luonnonarvon jälleenmyyntiä ei tule sallia. Kotimaisen puuraaka-aineen saatavuutta ei saa heikentää luonnonarvomarkkinoiden kautta. Luonnonarvomarkkinan sisältämät riskit tulee arvioida perusteellisesti ennen jatkovalmistelua.

Metsäteollisuus ry korostaa luonnon monimuotoisuuden edistämisen tärkeyttä. Edistäminen kattaa sekä aktiiviset arjen toimet että arvokkaimpiin kohteisiin suunnatun suojelun. Halusta sitoutua monimuotoisuuden edistämiseen kertoo myös Metsäteollisuus ry:n ja Sahateollisuus ry:n yhdessä laatima Puuta jalostavan teollisuuden monimuotoisuustiekartta.

Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä vapaaehtoisuuteen perustuvan suojelun ja muiden monimuotoisuustoimien edistämistä, eli juuri niitä toimia, joita sekä METSO- että Helmi-ohjelmien kautta toteutetaan. Metsäteollisuus ry:n mielestä on tärkeää, että METSO- ja Helmi-ohjelmien toimeenpanoon myönnetään lisävaroja ehdotetun mukaisesti. Metsäteollisuus ry huomauttaa, että parhaillaan laadinnassa olevan METSO-ohjelman tavoitteet tulee asettaa niin, että ohjelmalle esitetyt varat riittävät tavoiteltavien pinta-alojen suojelemiseen. METSOn kautta tapahtuvan suojelun rahoitusta tulee kohdistaa kriteerit täyttävien vanhojen ja luonnontilaisten metsien suojeluun.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja